

AFSCHEID IS EEN NIEUW BEGIN : moed & kracht voor boswachter Koen !

Lappersfortboswachter Koen gaat zorgen voor de bossen in de regio **Vladslo, Koekelare, Wijnendale, Lichtervelde, Edewalle , Groot Ichtegem, Torhout**,.... En zal dus niet zo veel meer te zien zijn in de bossen van Brugges groene gordel. Welkom terug boswachter Rik ! De muzes van www.poeziebos.be stelden de vragen. Pro memorie kan je hier nog even stem van ons aller geliefde boswachter horen <http://www.stadsomroep.com/Detail.asp?NUM=36386> op beheerwandeling 2013. Meer info op <http://www.poeziebos.be/Boswandelingen/BeheerLappersfortbos.aspx> (kijk ook pagina 8 voor foto's)

0) Koen, vertel ons even wie je bent : waar geboren en getogen ? Studies ? Gezin ? Hobby ?

Ik ben een Eernegenaar, ene van het gezegende jaar 1970.

Omdat ik geen antwoord kreeg op mijn vraag in het zesde leerjaar: 'hoe word ik natuurreserveconservator?', ben ik besluiteloos aan mijn schoolcarrière begonnen. Uiteindelijk van de vakschool in Oostende gekomen met een diploma A2 elektronica. Dat kon ik inzetten bij mijn werk bij de NMBS – als telecomtechniker. Daar ben ik dan maar zelf beginnen studeren om boswachter te kunnen worden.

Ik ben getrouwd met een boom van een vrouw. Met mijn eerste lief. En dat, tot mijn eigen verbazing dat de tijd zo snel voorbijgaat: al 18jaar – doe daar maar nog eens 6 jaar bij voor samenwonen. En heb een zoon, Arne, die nog bomer is dan z'n pa en wel zelf zijn richting op school mocht bepalen.

Om me van de administratie en kopzorgen die bosbescherming met zich meebrengt te bevrijden, probeer ik te sporten zonder fanatiek te zijn. Wegdromen doet me ook deugd.

1) Tijdens de week van het bos kijken we of Vlaanderen 13 jaar na de eerste bosontuiming echt handelt ? Zijn de natuurwoorden & de bosdromen in Vlaamse daden omgezet ? Of duurt woestijn nog 40 jaar ? Is het glas echt halfvol en mogen we hopen ? Heb je nog een suggestie voor de bosminister en de bosbeweging ? Wat vond je van de tesis masterscriptie van Ole Mahieu over het Lappersfort ?

Ongeduld is een schone deugd. Het kan je voortdrijven, maar doet ontegensprekelijk pijn aan je ledematen en hoofd. Bomen en bossen zitten in een andere tijdsdimensie. (Boswachters ook ; en zijn volgens sommigen daar in blijven steken) We weten dat het vroeg of laat weer keert - alleen weten we niet wanneer en in welke mate. Laat staan welke politieke of economische krachten er dan aan het werk zijn. Voor het dicht bevolkte en het van het buiten-de-stad-leven ontheemde Vlaanderen, zie ik het niet positief in. De 'Jobs, Jobs en Jobs '-kreet gaat volgens mij niet de levenskwaliteit verbeteren. Ik ben meer op mijn hoede. Bestaande, nu nog rustige bossen, zullen meer en meer aangesneden worden door nog meer mensen. Het evenwicht tussen sociale (ontspannende recreatie of luchtzuiverend?), economische (hout of plastic?) en ecologische functies (broer specht en zuster Ree versus pretpark in een boomdecor) bewaken zal nog belangrijker worden dan ooit.

2) Hoe ben je bij de boswachters van ANB verzeild geraakt ? En waarom ben je in het Lappersfortbos verzeild geraakt ?

Ik ben in wezen een conservatieve natuurbeschermer, die al bij zijn eerste levensjaren ineenkromp toen een kettingzaag knotwilgen snoeide. Waar en hoe kan je de natuur beter beschermen dan in hét natuursymbool bij uitstek: het bos. Zelfstudie van de huidige en historische landschapsvorming om me heen, heeft mijn kijk op de Vlaamse cultuurnatuur sterk beïnvloed. Ik ben bos- en natuurbeheerder geworden die poogt de laatste restanten van, ja zelfs de doodgewoonste, natuur te beschermen en een generatie verder te brengen.

3) Wat waren in het Lappersfortbos de mooiste en de moeilijkste momenten ? Je was er acht jaar het aanspreekpunt van de beide eigenaars zijnde de Vlaamse overheid en de Brugse groendienst. Een avontuur ?

't positieve zit hem in kleine dingen hoor. De ontdekking dat het moerasbos en het grasland vooraan eigenlijk een authentieke historische hooiland-beekvallei is, beplant met populier (die we dan lieten staan – lastige keuze hoor!). Het grasland wat zich botanisch zo mooi aan het ontwikkelen is. Die eerste orchis daar in! De vos met haar jongen zonnend langs de Zuidervaart, de ijsvogel zien, de figuren in de houtsnippers die iemand maakte na het vervaardigen van de woodspirit in de beuk, ...

Moeilijk is het gevoel wegwerken dat wanneer je het bos in komt je het aan de stok kunt hebben met mensen. Hond niet aangelijnd, de paden verlaten, afval achterlaten. Dat is echt lastig. Of het gevoel wegwerken als je er weer buiten komt na een confrontatie – want dat is het. Zoveel negatieve, egocentrische mensen dat er bestaan ... 'ik doe niets verkeerd', 'je kent er niets van', of gewoon: 'lul' .. in een lapje natuur niet groter dan een voorschoot. Dat de mensen assertief zijn en vragen stellen bij het waarom – ok. Maar ze zijn ook onbeleefd en onontvankelijk geworden.

Ik had ook problemen met de invloeden van buitenaf. Andere diensten die natuur beschermen als kerntaak niet serieus nemen en alles en iedereen over het hoofd springen zonder overleg, daar kan ik niet mee om.

Weet je, die wandelingen met de bosdichters. Ik heb dat echt graag gedaan. Het waren dan voor mij klankbordmomenten, waar ik eindelijk de gloeikool van de strijd mee kon helpen aanblazen en daarna de handen uit de mouwen steken.

4) Speciale herinneringen aan de bosbezitters en de mensen van het Groene Gordel Front ? Je was erbij vorig jaar toen de woordvoerder van bosminister Schauvliege het Lappersfortbos bezocht op 4 mei 2014. Wanneer mogen we de bosminister voor een bezoek verwachten ? Al was het maar om in de voetsporen van Vera Dua en Kris Peeters te treden die de natuurhelden met een bezoek vereerden ?

Ik herinner me dat ik hier als nieuwe boswachter binnenkwam. Ik herinner me de 'sok' vol koffie en de geur van wiet en vuile honden. Ik herinner me dat sommigen de bezetting poogden te kapen voor hun eigen strijd en welvaren. Voorzichtig heb ik geprobeerd om wat de vinger aan de pols te houden en op afstand een oogje in het zeil te houden. Maar de opdracht was: keep low profile. Niet moeilijk dat men dit vanuit de politiek oplegde, een collega van me uit het Antwerpse had zich daarvoor geprofileerd als dé beschermer van een fort vol vleermuizen.

Van mij mag de minister gerust komen, voor een leuke wandeling zonder meer. Ze kent het Lappersfortbos zeker en dat ze een afgevaardigde stuurde vond ik al een hele eer. Misschien, als je het eens lief vraagt?

5) ANB gaat aan beheerkap doen in een klein deel van het Lappersfortbos ? Oude bomen maken plaats voor jonge en voor een schuttingsmuur met de fabriekswanden ? Hoe gaan jullie het aanpakken ?

Jawel, komaf maken met een puur economisch ingestelde bosbouw. Ik heb de luxe om dit te kunnen vooropstellen. Dat is in sé wat we hier, een beetje, gaan doen. De populieren die weggaan zijn aanvankelijk geplant om bij een bepaalde omtrek gekapt te worden en als lucifers te dienen. De planters van toen dachten niet aan natuur of groen decor. Maar de economische realiteit heeft er anders over beslist: de bomen bleven achter. Een deeltje gaat nu weg. Dit omdat het bestand op inzakken staat – in een boscomplex van een zekere grootte of in een moerasbos (waar geen mens komt) is dat geen probleem. De burens en bezoekers lopen gevaar. In een bosbestand waar een nieuw fiets – en wandelpad (vanaf bedrijf BEP is een nieuwe uitgang voorzien om mensen vanuit Sint Michiels sneller toegang tot het bos te geven – dank U Groendienst!) door komt is dat ook niet aangewezen. Daarom kozen we voor de net niet tabula rasa en herstarten met inheemse bomen en struiken. Die nieuwe bomen en struiken hebben sowieso al een veel bredere scala van beesten en organismen waar ze mee samenleven dan die gekloonde populier, dus komt het de natuur ook ten goede.

Ook worden er bomen gedund in het bos. Jongere bomen krijgen een duwtje. De boswachters kozen mooie bomen uit die ze in de toekomst willen houden. Als mooie boom om naar te kijken, als habitatboom voor beesten, als opvallende parkboom of als eerste klas zaaghout –misschien. Dat zullen de boswachters van de toekomst wel uitmaken. Maar wij gaven de aanzet. Rond die bomen gaan de directe concurrenten weg. We kozen er voor om dit proberen te laten doen door een brandhoutzager, geen grote koopman. Dat directe contact tussen aanbod van duurzame grondstof en lokale bevolking is een meerwaarde voor het voortbestaan van het bos. Al gaat het om dat eeuwige 'nuttig zijn van de natuur'.

Ook worden de knotwilgen weer geknot. Dat worden echte habitatbomen. Oud mogen ze worden, ouder dan historisch verantwoord. Ze zullen de knotwilgendreef blijven sieren. Nieuwe bomen zijn er al geplant.

Misschien dat er links of rechts wel een boom gevaarlijk is geworden, maar dat zal mijn opvolger in de gaten houden. Bijtijds zal ie de boom wel aan een snoeibeurt onderwerpen;

6) Je was ook de boswachter van het Chartreusegebied. Je was er bij tijdens de uitreiking van de Groene Gordel Griffel. Welke uitdagingen wachtten de boswachters daar ?

Ik kijk uit naar de verdere naar de zuidelijke omsluiting van Brugge door een groene bossen en landbouwgordeel. Ook in die bossen komt er een fietspad. De bossen daar dienen we te vrijwaren voor de toekomst, door ze te blijven beheren en te begeleiden. Het zijn ook allemaal nog economisch aangelegde bossen. Investerings om toch nog op arme landbouwgronden toch nog geld te verdienen. We kunnen er gevarieerdere bossen van maken. Gevarieerd qua landschap, soorten, structuur, ... ik kon me helemaal inleven in het bestaande beheerplan.

7) Zou je iets willen zeggen over het bomenbeleid in onze stad en regio ? Hoe kan het zorgzame van het beleid daar beter gecommuniceerd worden ?

Mijn mening: Bomen in de stad zijn nodig. Of dat nu bomen in een park of plein, private tuin of straatkant zijn. Iedereen akkoord? Maar ik zou niet op de dienst willen werken die alle klachten over bomen moet pareren. Wortels die voetpaden omhoog steken, overhangende takken, vieze bladeren, duiven die in die bomen komen slapen, eikels die vallen op de auto, bomen die in de weg staan voor geparkeerde auto's, voor zonnepanelen, misschien wel ooit eens omvallende bomen, niet genoeg of net te veel gesnoeide bomen ... om nog maar van burencorruptie te zwijgen. Ik denk dat er nog nooit zo veel bomen als in de laatste 10 jaren zijn aangeplant of herplant zijn langs openbare wegen en dat is de verdienste van de groendiensten in die steden en gemeenten. Dat is het positieve van de zaak wat ik wil onthouden.

Brugge heeft een streng politiereglement, maar naleven en de burger er in engageren is een ander paar mouwen. Ooit kreeg ik een telefoon van een Brugse dame die me vroeg wat ze moest doen met die twee dikke, meer dan 100 jaar oude beuken in haar tuin tegen het bos. Of ze ze kon doen doodgaan door er kokend water op het wortelvlak te gieten, zodat 'die van het Stad' niet zouden zien dat ze de bomen had doodgemaakt. Ik heb dichtgelegd.

8) Hoe zie je de toekomst van het Poëziebosnetwerk en bewonersactiegroepen als vzw Groen ? En wat ge je nu doen ?

Waag het niet jullie zelf op te doeken! Beschermers van de moeder der zonevreemde bossen. En blijf de medemens een goede en ruime woordenschat aanpraten (of is het schoppen). Je grieven kunnen plaatsen en verwoorden, is de belangrijkste stap naar het doel. Jullie Bruggenlingen zijn nodig in het wakker houden van beleidsmakers en amokmakers. Jullie zijn een basissteen van de lokale samenleving.

Straks? De gemeente Koekelare warm maken om hun parkbos De Mote beter te beschermen via een bosbeheerplan. De aanwezige kolonie vleermuizen zal er wel bij varen. En de bosexploitant die bezig is in de Brugse bossen begeleiden met zijn houtkap en zo de Provincie West-Vlaanderen bijstaan met raad en daad. En eens broeden op het idee een 'boscafé' in de streek van Torhout. Jullie zijn alvast uitgenodigd. Of de vraag van Lichtervelde eindelijk eens uitwerken: teksten en infopanelen over de oorlog in de Huwijnbossen maken. Oh ja, dat bostoneel, gebaseerd op Wijnendaalse boslegendes weer nieuw leven in blazen. De loods en de bosarbeiders in Koekelare soigneren. En me mentaal klaarmaken om een bos(kap)debat te voeren, ... nooit gedaan met het aaneenknopen van de bos en mens-verbanden.

Het ga jullie goed.

Koen

Boswachter Koenraad (Koen weet raad) *gelegenheidsgedicht voor Koen Maertens 2013*

" Vertrouw bomen niet ! "
aldus klinkt het in de " Gebroeders Grimm "
Vertrouw je daarentegen mensen
Dat kan je berouwen ondanks je wensen.

Tja, wouden, bossen, heide ?
Plaats gemaakt voor weiden...
Natuurzijde werd nylon,
Stretch tegen stress,
Groen gras - kunstgras.

In de trilogie " Het geslacht Björndall "
Zingen eeuwig de bossen.
Bossen ? Wouden ? Woorden om aan te wennen.
Zoniet spoorlags naar de Ardennen.
Naar trollen in de fjorden,

Naar Wagner in de Walden.

Ons Vlaamse landsdeel
Bezit amper 'n handvol bossen.
Kwistig werd gekapt,
Natuur listig in mootjes gehakt.

Nog 'n geluk dat rover Baekelandt leefde
Waarvoor reizigers beefden.
Dat er bokkenrijders rondspookten
Die als duivels pachters uitkookten.
Bossen ? Sneeuw voor de zon...
Welvaart is de norm.
Is welvaart schijn van welzijn ?

Het tij is 'n beetje aan het keren :
De natuur heeft een punt.
Ons, in het Brugse, werd ANB-wachter Koen Maertens gegund !
Ambassadeur bij uitstek van onze bossen.
Waar in jeugd kan hossebossen.
Speelweide en Rabauwenburcht verschenen.
Nachtkijken en sterren op vleermuizen schenen.
'n Oude, zieke beuk niet werd gedood,
'n Beeldhouwer inspiratie bood.
Koen Vandewalle kunstenaar
'n Beeldboom sneed hij voor 'n kluisenaar...
Spirit of the wood, muze van hut bos.

Natuur, in casu, bosbeheer
Kreeg in haar rang een heer,
Altoos in de weer
Om een bedreigd stadsbos te helpen redden
En naar onze groene hand te zetten.

Boswachter Koen, boezemvriend van
'n Handvol Brugse bossen.
Hartsvriend van bosvogels,
bosbezitters, bosdichters.
Koen, synoniem voor eerbied
voor weelderige bossen en de
nederigste korstmossen.

Ach Koen, de boswachter van toen,
Ooit stroper is nu Wederdoper :
Ons LF-bos kennend als zijn broekzak,
Benoemt elke vogel op zijn tak.

Koen, vredige schildwacht voor schaars bosgroen
Heeft al onze steun van doen.
Contra grote heren met poen.
Die ooit in het Lappersfortbos resideerden
- parkbos BPA Ten Briele -
Maar zich voor niets geneerden.

Koen kent alle sporen in ons bos.
Geeft zichzelf en vrienden de sporen
Naar de reikende treinsporen.
Weet behoedzaam elke belangen te vangen.
Is een sluitstuk in de groene rangen.
Van Bosgeuzen en bosvrienden met mooie leuzen.

We danken U voor Uw Caritas
voor kinderen met Cara (*)
Kameraad Koen,
We danken U, broeder & hoeder
van onze bossen, ook private -
Mogen de boomgeesten of reulingen (**) U behoeden.

Paul Saccasyn, Lappersfort Poets Society
<http://www.regiobrugge.be/lappersfortpoets.php>

(*) CARA : kinderen met ademhalingsproblemen
(**) Reulinck, reulingen; boomgeesten uit sagen & wortelsgestellen. Tevens bij Marion
& Robin of Sherwood als Herne (met de muziek van Clannad, nu Enya)
<http://www.poeziebos.be/Boswandelingen/BeheerLappersfortbos.aspx>

(***) Eind juni 2013 beheervergadering www.natuurenbos.be/lappersfortbos met
boswachter Koen [Beheervergadering Lappersfortbos 28 juni 2013 met ANB-boswachter
Koen](#) en voor die gelegenheid een **boswachtersschouderklopedicht** in VAC)

" Waarom ben je gekomen ? " vroeg Herne, heer van de bomen en god van de bossen
aan Robin Hood. ' Om mijn gelofte te breken ' Robin was bitter gestemd en moedeloos
en voelde zich koud van binnen. " Dat kun je niet. Je bent uitverkoren. Er is geen ander
" donderde de stem... "Jullie moeten je doel voor ogen houden" zei Herne. ' Het doel is
onbereikbaar ' bromde Robin lusteloos. ' Mijn pijlen gaan verloren ' " Span dan je boog
opnieuw " beval Herne. ' Waarom ? ' vroeg Robin wanhopig. ' Waarop moet ik richten
als ik geen doel heb? ' " Je hoeft niet te richten" sprak Herne de jager kalm. " De pijl zal
het doel vinden". (uit de honden van Lucifer, Robin May) Hernes stem weerklonk. " Om de
zwakken te helpen, de hulpelozen te beschermen en te strijden tegen tirannie. Zo moet
het zijn...Robin met de kap. " (alzo sprak Herne, de heer van de bomen en de god van
de bossen in ' De man met de kap ' van Anthony Horowitz) Hieronder ter ere van Koen
2 foto's <https://petertheunynck.wordpress.com/2013/12/04/wie-zet-er-muziek-op/>

